

Ingezonden brief

Geachte redactie,

Gaarne wil ik reageren op een aantal uitspraken in het stuk "Natuur is meer dan zoveel mogelijk soorten: niet overall een Artis maken" gedaan door de professionele natuurbeschermer Henk Wijkhuizen (Fitis 32(1): 36-39). Het handelt met name om de volgende passages.

- "Soorten jagen staat heel ver weg van de natuurbescherming. Soorten jagen is recht op je doel af, desnoods dwars door de orchideeën heen."

Er is mij geen geval bekend van een vogelaar die dwars door orchideeën heen naar een zeldzame soort loopt. Als Henk Wijkhuizen iemand dat wel heeft zien doen, moet hij die persoon aanspreken en niet impliciet alle natuurliefhebbers beschuldigen die wel eens naar een zeldzame vogelsoort gaan kijken.

- "Wat ik ... probeer te propageren is: denk eens een keer tje na, waarom je dingen doet. Probeer als vogelaar eens een visie op te bouwen. Wat wil je nou met die vogels en de natuur? Dan moet Arnoud van den Berg niet met een verhaal komen van in de duinen barst het van de roofvogels, dus we moeten nog meer naaldbomen aanplanten, want al die roofvogels is zo fantastisch. Daar zit geen visie en geen doelstelling achter. Behalve dan het scoren, scoren en nog eens scoren."

Het feit dat Wijkhuizen mijn naam noemt en mij onjuist citeert is de belangrijkste reden dat ik op dit onsamenhangende verhaal reageer. Ik vermoed dat Wijkhuizen doelt op mijn stukje "Verwijderen dennen een ramp voor vogels?" (Fitis 29(1): 35), waarin ik mijn bezorgheid uit over het op grote schaal kappen van naaldbomen in het duingebied. Daarin zeg ik niet dat het in de duinen "barst" van de roofvogels (wàs dat maar zo). Evenmin zeg ik dat we naaldbomen aan moeten planten. Ik ben wèl van mening dat zonder oude als nestboom te gebruiken naaldbomen roofvogels wel weer uit bepaalde duingebieden kunnen verdwijnen. Naaldbomen dienen mijns inziens niet louter beschouwd te worden als onnatuurlijke aanplant die uitgeroeid moet worden. Als doelstelling zit er meer dan een drievoudig "scoren" (wat bedoelt Wijkhuizen dáár nu weer mee?) achter een beleid, waarbij de vegetatie van het duingebied grotendeels onaangetast wordt gelaten. Wanneer oude naaldbomen gespaard worden, kan dat immers de biodiversiteit (soortenrijkdom) ten

goede komen. Dat heeft niets te maken met soorten jagen. Biodiversiteit kan een veel objectievere maat zijn om de waarde van een natuurgebied te bepalen dan de poging van Wijkhuizen om prijskaartjes te plakken op soorten die in het Hollandse duingebied weliswaar zeldzaam zijn geworden, maar elders in de wereld nog in groot aantal voorkomen. In feite riekt juist de visie van Wijkhuizen naar soorten jagen (waar ik het overigens niet in alle gevallen mee oneens hoef te zijn).

- "Je moet uitgaan van een ecosysteem-visie. Maakt me niet uit wat. Die eco-processen in de natuur moet je een kans geven. Dat is heel moeilijk, want een natuurlijker natuur in Nederland betekent inderdaad een verarming aan vogelsoorten. Maar je krijgt er wel soorten voor terug die in potentie op de rode lijst staan. Neem bijvoorbeeld de Griel. Die hoort thuis in een stuivend dynamisch duingebied."

Een beleid waarbij weinig in het duingebied wordt veranderd heeft als voordeel dat er weinig wordt verstoord en dat er weinig geld wordt uitgegeven. Wijkhuizen heeft kennelijk een bepaalde visie hoe het duingebied eruit zou moeten zien, namelijk "stuivend dynamisch". Ik deel die visie niet. Het Hollandse duingebied moet mijns inziens niet verworpen tot een kunstmatig verkregen en in stand gehouden museum, waarin men kan zien hoe het er op een bepaald moment gedurende zijn dynamische ontwikkeling uitzag (vaak is dat de situatie zoals die was toen de 19^e eeuwse romantici de natuur begonnen te beschrijven). Dergelijke situaties horen wel thuis in gebieden, waar nog nieuw duin wordt gevormd, zoals in het Wadden- of Deltagebied, of langs de zeereep ten zuiden van IJmuiden. In vele tientallen jaren hebben zich geleidelijk veranderingen in het steeds bosrijker wordende Kennemerduin voorgedaan, waarvan allerlei vogels hebben kunnen profiteren: niet alleen nestelende roofvogels, maar ook soorten als Zwarte Specht en Kuifmees. Ik zie niet in waarom die soorten en hun leefomgeving uitgeroeid zouden moeten worden ten faveure van soorten die het goed doen in terrein zonder bos. Wijkhuizen meldt speciaal dat de Griel weer terug zou keren indien bepaalde "eco-processen" een kans wordt gegeven. Ik vind dit een gewaagde veronderstelling. De natuur laat zich niet zo makkelijk manipuleren. Het is Artis niet.

Het lijkt me beter eerst eens te analyseren wat we nu in handen hebben, zoals dat recentelijk is geprobeerd door Steve Geelhoed en Hans Vader (Fitis 31(4): 137-148).

Epiloog

Aangezien ik Henk Wijkhuizen niet ken, weet ik niet wat hem beweegt om zich zo laatdunkend uit te laten over organisaties

en personen die - mogelijk op een andere wijze dan hij - hetzelfde nastreven: het beschermen van vogels in het steeds drukker wordende Noordwest-Europa. Ik wens hem sterkte en hoop dat het ongenueanceerde karakter van de uitspraken waarvan hij zich bedient niet meer schade dan goed doet aan de zaak waarvoor hij beroepshalve staat.

Voorts zou ik de redactie willen aanraden om in het geval dat een persoon wordt geciteerd eerst eens te controleren of de waarheid geen geweld wordt aangedaan, opdat het niveau van borrelpraat wordt ontstegen.

Arnoud van den Berg

Naschrift redactie: de redactie is slechts verantwoordelijk voor plaatsing van stukken en niet voor de inhoud ervan. De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust geheel en al bij de auteur(s). Bij een interview liggen de zaken gecompliceerder: is de ge-interviewde of de interviewer verantwoordelijk voor de inhoud? De ge-interviewde wordt in het vervolg in ieder geval de mogelijkheid geboden om te reageren.

Reactie van Henk Wijkhuizen

Ik heb geprobeerd om in het interview aan te geven dat natuurbescherming breder is dan vogelbescherming. Wie vanuit een puur ornithologische optiek naar natuur kijkt, ziet slechts een deel van gecompliceerde ecologische processen en patronen. Bovendien gaat het dan al snel over het maximaliseren van soorten en aantallen. Dit wordt dan ook duidelijk uit de reactie van Arnoud van den Berg.

Ook heb ik mij beklagd dat in onze regio zo weinig mensen actief bij natuurbescherming betrokken zijn. Iedereen die de afgelopen twintig jaar iets voor natuurbescherming in Zuid-Kennemerland betekende, heeft mijn pad wel eens gekruist. Daar hoort Arnoud van den Berg niet bij, waarmee ik niet wil zeggen dat hij geen andere wapenfeiten op zijn naam heeft staan. Tijdens het interview met Jan Kuys schoot zijn naam mij toevallig te binnen als auteur van een artikel dat ik een voorbeeld vind van obstructie van herstel van natuurlijke processen. Obstructie vanuit de eigen achterban bovendien!

Het is mij duidelijk dat Arnoud van den Berg mijn visie niet deelt, maar zijn uitleg hoe mijn visie tot stand is gekomen is apert onjuist. Mijn visie is gebaseerd op Ratio en niet op Romantiek en gaat uit van processen. Daarin is geen sprake van een "kunstmatig verkregen en in stand gehouden museum", want dat is nu juist de natuur die Arnoud van den Berg propageert. In zijn betoeg gaat Arnoud van den Berg er bovendien vanuit dat er sprake is van een natuurlijke successie in de duinen. Hij gaat hiermee voorbij aan de enorme invloed van bijvoor-

beeld de atmosferische depositie in de duinen. Kortom, inhoudelijk rammelt zijn betoog aan alle kanten.

En dan nog iets over de vorm van zijn bijdrage. Ik heb een spiegel voorgehouden en Arnoud van den Berg kijkt erin. Hij wordt boos en reageert dit af op papier. Dit is een logische reactie waar Freudianen veel over hebben gepubliceerd. Ik heb dan ook begrip voor de toonzetting van zijn reactie, waarin zijn mening wordt geafficheerd als de Waarheid en Henk Wijkhuizen wordt neergezet als een beschonken tor.

Ik gun iedereen zijn plezier en wie postzegels wil verzamelen of het equivalent met vogelen nastreeft, heb ik niet willen kwetsen. Tenslotte kom ik ook uit het nest wat ik nu volgens Arnoud van den Berg vervuil. Maar om de doorsnee vogelaar nu te afficheren als natuurbeschermer, dat gaat mij te ver. Maar het zijn over het algemeen wél prettige mensen.

Tijdens het interview dronken Jan Kuys en ik overigens koffie, ofschoon een borrel beter paste bij het ijzige klimaat op die middag. En koffie scherpt zo men weet de geest.

Henk Wijkhuizen